

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE,
INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

QUATER-MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: De Vlaamse krachtlijnen voor de Industrial Accelerator Act

Samenvatting

De Europese industrie wordt geconfronteerd met hoge energiekosten en hevige wereldwijde concurrentie en heeft dringend nood aan impactvolle maatregelen. Al geruime tijd trekken bedrijven aan de alarmbel, ook hier in Vlaanderen. Vlaanderen dringt daarom aan op gerichte Europese maatregelen die zowel de concurrentiekracht van de Europese industrie versterken als haar transitie naar klimaatneutraliteit ondersteunen.

Met de *Industrial Accelerator Act* (IAA) wil de Europese Commissie een antwoord bieden op deze specifieke problematiek. De Vlaamse Regering kijkt uit naar de publicatie van de IAA, zet met deze mededeling haar krachtlijnen uit voor dit initiatief en vraagt aan de Europese Commissie om hiermee prioritair aan de slag te gaan.

Vlaanderen onderstreept het belang van een doordachte en coherente uitwerking van de IAA als essentieel instrument binnen de bredere Europese *Clean Industrial Deal*. Vlaanderen vraagt dat de IAA zich prioritair richt op de energie-intensieve sectoren en dit op een technologieneutrale wijze. Een modern en efficiënt vergunningenkader, maximale afstemming met bestaande Europese regelgeving zoals de *Net-Zero Industry Act*, en het vermijden van bijkomende complexiteit zijn daarbij cruciale voorwaarden. Enkel zo kan de IAA bijdragen aan zowel de versterking van de concurrentiekracht als de versnelling van de industriële transitie richting klimaatneutraliteit.

Daarnaast pleit Vlaanderen voor administratieve vereenvoudiging en minimale lasten, zodat de regelgeving werkbaar blijft voor onze industrie, zonder daarbij de achterliggende doelstellingen van regelgeving te verlaten. Het gebruik van niet-prijscriteria in openbare aanbestedingen als gevolg van de IAA moet beperkt, doordacht en doelgericht zijn, met respect voor de vrije marktwerking en de regels van de Wereldhandelsorganisatie. Door in te zetten op digitalisering en transparantie, wil Vlaanderen bekomen dat nieuwe wetgeving werkbaar en makkelijk hanteerbaar is voor bedrijven. Enkel een toekomstgericht, eenvoudig en consistent regelgevend kader kan de Vlaamse en Europese industrie in staat stellen om te investeren, te innoveren en duurzaam te groeien.

1. CONTEXT

In de *Clean Industrial Deal* van februari 2025 kondigde de Commissie-Von der Leyen II aanvankelijk een *Industrial Decarbonisation Accelerator Act* (IDAA) aan, met als doel de decarbonisatie en modernisering van energie-intensieve industrieën – zoals chemie, staal, non-ferro – te versnellen door in te zetten op de ontwikkeling, productie en verspreiding van schone technologieën. De energie-intensieve industrie staat op dit moment immers voor belangrijke uitdagingen met geopolitieke en economische onzekerheden, hoge energiekosten, etc. ... waardoor investeringen in decarbonisatieprojecten uitgesteld worden. De IDAA moest niet alleen de transitie van deze sectoren ondersteunen, maar ook voorzien in instrumenten zoals een versneld vergunningstraject voor industriële transitieprojecten en het stimuleren van het gebruik van niet-prijscriteria in publieke en private aanbestedingen.

Tijdens de *State of the Union* 2025 op 10 september kondigde Commissievoorzitter Ursula von der Leyen echter aan dat het initiatief onder de naam *Industrial Accelerator Act* (IAA) verdergaat. *“Finally, we need to keep up the speed. So the Commission will propose an Industrial Accelerator Act for key strategic sectors and technologies.”* Die naamswijziging lijkt dus samen te gaan met een verbreding van het toepassingsgebied. De focus ligt niet langer uitsluitend op de decarbonisatie van energie-intensieve industrieën, maar strekt zich uit tot strategische sleutelsectoren en -technologieën. Daarmee positioneert de Europese Commissie de wet als een kerninstrument van de bredere *Clean Industrial Deal*, om zowel de klimaatdoelstellingen te halen als de Europese strategische autonomie en industriële concurrentiekracht te versterken.

Deze krachtlijnen focussen op volgende elementen:

- het toepassingsgebied van het wetgevend voorstel;
- vergunningen;
- openbare aanbestedingen en niet-prijs criteria;
- vereenvoudiging en minimale administratieve lasten.

Vergunningen en het gebruik van niet-prijs criteria in openbare aanbestedingen zullen met zekerheid een fundamenteel onderdeel uitmaken van de IAA en staan daardoor dan ook centraal in deze Vlaamse krachtlijnen. Hiermee wordt echter geen voorafname gedaan ten aanzien van andere elementen die deel zouden kunnen uitmaken van het nieuw wetgevend initiatief van de Europese Commissie voor een IAA, waarover de Vlaamse Regering in een later stadium positie zal innemen.

2. TOEPASSINGSGEBIED WETGEVEND VOORSTEL

Het toepassingsgebied is de basis van elke wetgeving, en Vlaanderen vraagt de Europese Commissie om dit zorgvuldig te bepalen voor de IAA, vertrekkend van en bouwend op een sterke effectbeoordeling, zodat de wetgeving haar doel niet mist.

Vlaanderen benadrukt dat de IAA zich **in eerste instantie en prioritair moet richten op de energie-intensieve industrie**, en vanuit een waardeketenperspectief, haar toeleveranciers. De energie-intensieve industrie is cruciaal voor de Vlaamse economie – goed voor 38% van de industriële activiteit tegenover een EU-gemiddelde van circa 25% – en staat onder bijzonder zware internationale concurrentiedruk. Waar de *Net-zero Industry Act* zich vooral richt op de productie van schone technologieën en de decarbonisatie van energie-intensieve industrieën die direct toeleveren aan die productie, moet de IAA zich concentreren op de decarbonisatie van de bredere energie-intensieve industrie, zonder beperkingen op de technologieën waaraan deze toelevert.

Daarbij is van belang om de coherentie met bestaande wetgeving, zoals de *Net-Zero Industry Act*, maar ook de *Critical Raw Materials Act*, te bewaken. Vlaanderen wil vermijden dat door IAA de complexiteit voor bedrijven alleen maar toeneemt.

Vlaanderen erkent dat – vanuit het oogpunt van economische veiligheid en open strategische autonomie – ook andere sectoren overwogen zouden kunnen worden, maar benadrukt dat dit enkel kan op basis van **duidelijke en objectieve selectiecriteria** die de noodzaak van opname in het toepassingsgebied van de IAA aantonen. In elk geval moet het toepassingsgebied wat betreft het gebruik van niet-prijscriteria in **openbare aanbestedingen** als gevolg van de IAA **beperkt** zijn tot de energie-intensieve industrie en in het bijzonder de sectoren van staal en chemie (zie deel 4).

Het principe van **technologieneutraliteit** moet centraal staan in de IAA.

3. VERGUNNINGEN

Vlaanderen benadrukt dat een efficiënt en voorspelbaar vergunningenbeleid een essentiële voorwaarde is om industriële klimaat- en transitieprojecten tijdig te realiseren en investeringen aan te trekken. Vandaag ondervinden bedrijven te vaak hinder van lange doorlooptijden (inclusief beroepsprocedures) en verstoren onduidelijke sectorspecifieke regels de coherentie van het vergunningsproces wat leidt tot juridische versnippering.

Op Vlaams niveau wordt hieraan ook aandacht besteed, in het Regeerakkoord en het geïntegreerd Actieplan voor de Vlaamse industrie, en in het bijzonder via de Expertcommissie Vergunningen. Er wordt met name gewerkt aan een transparanter en efficiënter vergunningenkader o.m. voor de industrie, door de omzetting van de adviezen van de Expertcommissie in een conceptnota. Hiervoor kijken we naar een verbeterd voortraject, een voorspelbare en robuuste vergunningsprocedure en een efficiënte rechtsbescherming.

Daarnaast wordt ingezet op digitale vereenvoudiging, strategische prioritering en Europese afstemming. Vlaanderen zet in op coherente milieuwetgeving, parallelle procedures en duidelijke termijnen, zodat investeringsprojecten sneller en met meer zekerheid kunnen worden gerealiseerd. Dit vergunningsbeleid is een speerpunt binnen de Vlaamse Versnelling en draagt bij aan een aantrekkelijk ondernemingsklimaat waarin industrieën met vertrouwen kunnen investeren en innoveren.

Om de concurrentiekracht van onze industrie ook op Europees niveau te versterken en de transitie naar klimaatneutraliteit te versnellen, pleit de Vlaamse Regering daarom voor een modernisering van het Europese vergunningenkader met het oog op een efficiënt en voorspelbaar vergunningenbeleid.

Concreet vraagt Vlaanderen dat de Europese Commissie met IAA inzet op:

- **Versnelde en vereenvoudigde procedures:** door duidelijke maximumtermijnen vast te leggen voor vergunningsbeslissingen, wordt het traject voorspelbaarder en kunnen projecten sneller gerealiseerd worden. Een één-loketbenadering, ondersteund door een digitaal platform, kan de administratieve lasten voor bedrijven aanzienlijk verminderen. Maximale afstemming met bestaande sectorale wetgeving zoals de Net-Zero Industry Act en de Critical Raw Materials Act is essentieel.
- **Prioritaire behandeling van strategische projecten:** projecten die essentieel zijn voor de industriële transitie moeten kunnen worden erkend als van Europees strategisch belang, en dit op basis van criteria uitgezet in de IAA. Zij verdienen een versneld traject en toegang tot vereenvoudigde procedures, vergelijkbaar met de aanpak in de Net-Zero Industry Act en Critical

Raw Materials Act. Een geharmoniseerde toepassing van deze criteria binnen de EU is van essentieel belang.

- **Betere coördinatie en voorspelbaarheid:** Bedrijven moeten kunnen rekenen op een consistent en transparant regelgevend kader, ook op Europees niveau. De huidige toepassing van het Europese regelgevingskader leidt regelmatig tot vergunningsproblemen. Vandaag leiden uiteenlopende interpretaties tussen lidstaten en administraties tot rechtsonzekerheid en vertragingen. Heldere en duidelijke Europese richtsnoeren kunnen interpretatieverschillen beperken, zorgen voor meer voorspelbaarheid en kunnen het aantal juridische procedures terugdringen. Vlaanderen pleit voor het doorlichten van het Europees recht dat weegt op de Vlaamse vergunningsverlening en daarnaast ook voor meer coherentie tussen de verschillende Europese sectorspecifieke wetgevingen die een impact hebben op het vergunningsproces. We lichten alle Europese vergunningsvereisten en richtlijnen, en hun impact op de competitiviteit van de Vlaamse economie en haar ondernemingen, door. Met het resultaat van die doorlichting gaan we in gesprek met de Europese instanties. Alleen door deze regels beter op elkaar af te stemmen kan juridische incoherentie worden vermeden en kan het vergunningsproces efficiënter en voorspelbaarder verlopen, met oog voor een evenwichtige behandeling van de verschillende economische sectoren.

Vlaanderen roept de Europese Commissie op om deze hervormingen coherent op te nemen in de lopende en toekomstige initiatieven, zoals de IAA en het bredere *Clean Industrial Deal*-pakket.

4. OPENBARE AANBESTEDINGEN EN NIET-PRIJS CRITERIA

Het principe van **vrije marktwerking** moet voor Vlaanderen steeds en overal centraal staan. Om innovatie, efficiëntie en concurrentie te bevorderen, wat leidt tot economische groei en welvaart, moeten vraag en aanbod de primaire katalysatoren zijn om prijzen en productie te bepalen, niet overheidsinmenging.

De Vlaamse overheid zet momenteel haar **aankoopbeleid** al in om beleidsdoelstellingen op het vlak van onder meer innovatie en duurzaamheid na te streven en hanteert daartoe reeds kwalitatieve gunningscriteria. De positie die hierna volgt doet daar geen afbreuk aan.

Wanneer in het kader van Europese discussies over een IAA overwogen dient te worden om extra kwalitatieve gunningscriteria (rond duurzaamheid, veerkracht of 'gemaakt in Europa') te gaan inzetten als strategisch instrument om leidende markten te creëren, kan dat alleen wanneer dit noodzakelijk is om onze **strategische economische belangen te vrijwaren**, met name wanneer de concurrentiepositie van onze bedrijven wordt benadeeld door een verstoorde vrije marktwerking.

Het gebruik van niet-prijscriteria in openbare aanbestedingen als gevolg van de IAA dient daarom beperkt te worden tot de **energie-intensieve industrie en in het bijzonder de sectoren van staal en chemie**. Enkel voor deze sectoren, waar strategische autonomie en economische veiligheid in het gedrang komen, kan de overheid in het kader van de IAA aanbestedingen inzetten als instrument om de transitie te versnellen en strategische belangen te beschermen.

Bovendien dienen daaraan voor Vlaanderen strikte voorwaarden gekoppeld te zijn:

- Vlaanderen benadrukt het belang van een op regels gebaseerde multilaterale wereldhandel en pleit ervoor dat nieuwe regelgeving en aanbestedingscriteria steeds in overeenstemming zijn met de regels van de **Wereldhandelsorganisatie (WTO)**.

- De inzet van niet-prijscriteria in openbare aanbestedingen in deze sectoren blijft **facultatief**. Er wordt geen algemene verplichting opgelegd, maar een gerichte, sectorale toepassing nagestreefd.
- Het opleggen van niet-prijscriteria in de IAA mag niet leiden tot aanzienlijke **meerkosten** of onevenwichtige prijsstijgingen voor bedrijven en overheden.
- **Lokale overheden** krijgen zoveel mogelijk vrijheid om zelf te bepalen of en hoe zij niet-prijscriteria toepassen binnen hun aanbestedingsbeleid. Vlaanderen erkent de diversiteit van lokale noden en contexten, en wil vermijden dat er bovenmatige uniformiteit of centralisatie wordt opgelegd.
- Alle criteria die in het kader van de IAA in openbare aanbestedingen worden opgenomen, moeten **helder, duidelijk en consistent** zijn. Zowel aanbestedende overheden als inschrijvers moeten precies weten waaraan ze zich moeten houden.
- Vlaanderen streeft ernaar om zoveel mogelijk **bestaande maatregelen en instrumenten** te gebruiken bij de implementatie van de IAA in het aanbestedingsbeleid. Bestaande en erkende mechanismen worden maximaal ingezet om bijkomende lasten te vermijden.

Om maximale coherentie te bewaren, moet het IAA voorstel worden opgemaakt met de herziening van de **Richtlijn Overheidsopdrachten** in het achterhoofd. Deze krachtlijnen zijn geen voorafname op het standpunt van de Vlaamse Regering in het kader van de aangekondigde herziening van de Richtlijn Overheidsopdrachten.

In het organiseren van een duurzaam aankoopbeleid kunnen **vrijwillige labels** voor de koolstofintensiteit van industriële producten een instrument met belangrijke informatiefunctie zijn voor zowel publieke als private actoren. Producenten kunnen via dergelijke labels de duurzaamheidskenmerken van hun producten valoriseren. De Vlaamse Regering houdt de vinger aan de pols en staat positief tegenover de ontwikkeling van vrijwillige labels voor de koolstofintensiteit van industriële producten in de context van de IAA, in het bijzonder wat betreft hun rol in het kader van staal en chemie (maar ook tegenover vrijwillige acties in bv. de cementsector). De Vlaamse Regering onderstreept wel dat het moet passen in een geharmoniseerd Europees kader, het niet mag bijdragen aan fragmentering van de markt en geen bijkomende administratieve lasten voor bedrijven mag opleveren.

5. VEREENVOUDIGING EN MINIMALE ADMINISTRatieve LASTEN

Zoals naar voren komt in het Regeerakkoord, zet Vlaanderen van bij de start van het Europese wetgevingsproces in op **minimale administratieve lasten**. Daarom staat administratieve vereenvoudiging centraal in de Vlaamse benadering van de IAA. Het is een fundamentele beleidskeuze om bureaucratie zoveel mogelijk te beperken, zodat regelgeving werkbaar blijft voor burgers, bedrijven en overheden, zonder daarbij de achterliggende doelstellingen van regelgeving te verlaten. Vlaanderen wil vermijden dat het bedrijfsleven geconfronteerd wordt met te gecompliceerde wetgeving waarin ondernemers hun weg niet terugvinden. Overregulering leidt immers tot frustratie, inefficiëntie en belemmering van innovatie. Bovendien is het resultaat vaak dat de wetgeving in kwestie binnen enkele jaren opnieuw moet worden herzien.

Bij openbare aanbestedingen pleit Vlaanderen voor **vereenvoudiging** en **digitalisering** van procedures. Door het toegenomen aantal sectorale regels inzake openbare aanbestedingen te stroomlijnen, wil Vlaanderen versnippering en onnodige administratieve lasten tegengaan en zorgen voor een transparant, toegankelijk en toekomstbestendig regelgevend kader.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en
Facilitair Management

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS